

Sygn. akt I CZ 17/20

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
w W.

przeciwko W. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 czerwca 2020 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 16 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 4 września 2019 r. odrzucił skargę kasacyjną W.K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 kwietnia 2019 r. Wyjaśnił, że wspomnianym wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację

pozwanych W. K. i J. K. od wyroku Sadu Okręgowego w W. z dnia 30 maja 2017 r. W.K., będący radcą prawnym, złożył wniosek o uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego wyłącznie w imieniu pozwanej, zatem tylko dla J. K. otworzył się termin do wniesienia skargi kasacyjnej.

W. K. wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego, podnosząc, że wniosek z dnia 23 kwietnia 2019 r. o sporządzenie i doręczenie wyroku z dnia 16 kwietnia 2019 r. został złożony w imieniu zarówno J.K. jak i W. K.

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 16 grudnia 2019 r. odrzucił zażalenie. Podkreślił, że Sąd Apelacyjny w (...) wezwał pozwanego pismem z dnia 8 października 2019 r. do uzupełnienia braków zażalenia, tj. uiszczenia opłaty w kwocie 880 zł w terminie tygodniowym. Pozwany odebrał wezwanie w dniu 28 października 2019 r., a następnie wniósł o zwolnienie go od opłaty od zażalenia. Sąd Apelacyjny, doręczając postanowienie z dnia 12 listopada 2019 r. oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, ponownie wezwał pozwanego W.K. do uiszczenia opłaty w kwocie 880 zł w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia zażalenia. Pozwany odebrał pismo 2 grudnia 2019 r., termin na wniesienie opłaty upłynął zatem 9 grudnia 2019 r. Pozwany nie uiścił jednak należnej opłaty.

W. K. wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez jego niezastosowanie i w konsekwencji błędne i dowolne oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości, co spowodowało odrzucenie skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy z oświadczenia o stanie majątkowym jednoznacznie wynika, że pozwany nie jest w stanie ponieść całości kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zarzucił też naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c. przez zaniechanie wyjaśnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w tym motywów oddalenia wniosku w przedmiocie zwolnienia pozwanego od kosztów sądowych, co uniemożliwia skontrolowanie prawidłowości stanowiska Sądu Apelacyjnego w zakresie oceny merytorycznych podstaw do odmowy takiego zwolnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469 ze zm. - dalej: „ustawa z dnia 4 lipca 2019 r.”) zmodyfikowała zakres spraw podlegających rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy na skutek zażalenia wniesionego od postanowień sądu drugiej instancji. Uchyliła ona bowiem art. 394¹ § 2 k.p.c., który przewidywał, że w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługiwało na postanowienia sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

Konsekwencją zmian normatywnych wprowadzonych w art. 394¹ k.p.c. jest to, że obecnie Sąd Najwyższy rozpoznaje wyłącznie zażalenia na postanowienia sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 k.p.c.) oraz zażalenia wnoszone w związku z uchyleniem przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.). Wydane w niniejszej sprawie postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 16 grudnia 2019 r. nie jest zaś postanowieniem odrzucającym skargę kasacyjną, ale postanowieniem odrzucającym zażalenie na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną. Obecnie nie jest zatem dopuszczalne wniesienie do Sądu Najwyższego zażalenia na takie postanowienie sądu drugiej instancji.

We wskazanym wyżej zakresie ustawa z 4 lipca 2019 r. weszła w życie w dniu 7 listopada 2019 r. (art. 17 ustawy). Do oceny, czy po dniu wejścia w życie tej ustawy do zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucającego zażalenie na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r., czy też w brzmieniu poprzednio obowiązującym znaczenie ma data wniesienia zażalenia do sądu. Artykuł 9 ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. stanowi, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienionych m.in. w art. 1 (tj. Kodeksu postępowania cywilnego), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 4 tej ustawy, do rozpoznania środków odwoławczych - w tym więc także do zażaleń według systematyki przepisów Kodeksu postępowania cywilnego - wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia tej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienionej w art. 1 (Kodeksu postępowania cywilnego) w brzmieniu dotychczasowym. Wynika z tego, że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem 7 listopada 2019 r. mają zastosowanie do zażaleń, jeżeli zostały one wniesione i nierozpoznane przed tą datą.

W niniejszej sprawie zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało wydane dnia 16 grudnia 2019 r., zaś zażalenie na to postanowienie zostało wniesione dnia 14 stycznia 2020, zatem po dniu 7 listopada 2019 r.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw